

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő.

A fehérgyarmati aut. orth. izr hitközség elnöksége ezennel pályá-
zatot hirdet egy metsző-kántori ál-
lásra. Pályázhatnak mindazon 25—
40 éves magyar állampolgárok, akik
kiváló ort. rabbittól kabolóval és 3
elismert orth. rabbittól kabolóval és
jó, kellemes hanggal rendelkeznek.
Azik ezen állást betölteni óhajtják,
szíveskedjenek a birtokukban levő
kabolókat, eddigi működésüket, va-
lamint ifjúkorbeli tanulmányaikat iga-
zoló irataik másolatát alulírott el-
nökséghez beküldeni. Próbaelőmád-
kozásra csakis a meghívottai bo-
csájuk. Fizetés meggyezés szerint.
Az állás azonnal betölthető.

Fehérgyarmat, 1930. március 31.
Mátyás Adolf hitk. elnök.

A győri orth. Talmudtóra egy-
let a megüresedett melamed-ál-
lásra pályázatot hirdet. Ajánlatok
eddigi működés, kor és családi
állapot feltüntetésével Gestelner
Benő elnök címére küldendők.

**Aki gyermekét Pozsony-
ba akarja küldeni** a jövő
szemeszterre JESIVO KETÁNO
ba stb. és szigoruan orthodox
penzióba óhajja adni, az for-
duljon bizalommal „Jobb csa-
lád” jeligére a kiadóba.
Gondos felügyelet és korrepe-
tíció. Egészséges lakás.

2 szobás uccai komfortos lakás

Népszínház-uccában
butorozva albérletbe kiadó.

Telefon: Automata 266—37.

UJ JESIVÁT

szándékozom alapítani. Tentervem:
A tanulás egész éven át folyik, kivéve
erev peszáchtól, illetve erev szükajsz-
tól isztruchag-ig. Öt évi tanulás után a
növendékek rabbinikus funkcióra
(hajroó) képesek lesznek. Gemóre és
poszkim-on kívül a tanítványok Chü.
mis-Rasiben, héber írásban és mű-
sorban is oktatást nyernek. Válasz-
portó ellenében bővebb felvilágosítá-
sal szolgálók.

GUTTENPLAN ABRAHÁM főrabbi
TINNYE, Pestmegye.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri
beiktatása 16, vas- tagon szedett betűkből
32 fillér. **Állást keresőknek** szavankint
13, vas- tagon szedett betűkből 26 fillér.
Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII.,
Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős bo-
ritékban válaszbellyel ugyanoda inté-
zendők. — **Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes lefizetése mellett közölhetők.**

KIZARÓLAG előkelő orthodox körök-
ben házasságokat a legdiszkréteb-
ben közvetít: Schwarz Gábor, Te-
rész-körut 12. — Tel.: A. 134—04.
Elsőrangú külföldi összeköttetések.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít
házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-
ut 57/b. — Telefon. — Cégneklüh
levelezés.

HÁZIASAN nevelt leányomat férj-
hez adnám némi hozománnyal, 32—
36 éves, vallásos fiatalemberhez,
esetleg özvegyhez. Egy-két gyer-
mek nem akadály. Talmidchóchóm
jelige.

HARMINCÖTTŐL ötven évig ortho-
dox férfi bönösülhet. Jelige: »Ben
Tajró előnyben».

FIVÉREM, nagyobb kereskedelmi és
ipari vállalat tulajdonosa, nősülne.
Keres kimondottan szép és vallá-
sos, 30 éven aluli leányt. 25 ezer
pengő hozománnyal reflektál. Leve-
lek »Számítikus család» jeligére a
kiadóba kéretnek.

KIZARÓLAG előkelő körökben há-
zasságokat a legdiszkrétebben köz-
vetít: Meisel héber könyvkereske-
dés, Rombach-u. 8.

MEGNÖSÜLNE, vagy bönösülne szí-
goruan vallásos családba 24 éves,
minden információt kibíró, vidéki
napilap szerkesztője. »Lagbeómera»
jeligére leveleket a kiadóhivatal to-
vábbít.

ORTHODOX, 55 éves, özvegy, fess,
intelligens uriember, jömenetelű
gyár tulajdonosa Budapesten, ke-
res megfelelő, jómódu uriaszonyt.
»Jó férj» jeligére a kiadóba.

FIAM NÖSÜLNE, Sádchen által kere-
sek számára jószívű, chaszidis, fel-
tétlenül szép leányt vagy özvegy-
asszonykát, aki illene egy 30 éves,
vagyonos, talmidchóchóm gyermek-
telen özvegyember nagykereskedő-
höz. Ajánlat »Rabbicsalád» jeligé-
re kéretik.

KÉT szorgalmas, szolid, gemóre taj-
szefesz-fiu elsőrangú Talmudtóránk.
ban ingyenes élelmezést kaphat. —
Jungreisz főrabbi, Nógrádbercel.

22 ÉVES, intelligens, jó megjelenésű
talmudista ajánlkozik alef-bész, chü.
mis rási és gemóre tanítására. Esét-
leg házitánitónak és üzletben való
kisegítőnek is elmegy. Cim; Alt-
mann Nándor, Tiszalök.

JESIVÁKAT járt, eddigi működéséről
jó bizonyítványokkal rendelkező, 21
éves fiatalember peszách utánra
hittanítói állást keres. Füszerület-
ben is jártas. Válaszbellyel el-
látott ajánlatokat »Intelligens tal-
mudtudós» jeligére kér.

KITÜNŐ orth. házikoszt, teljes ellá-
tás is kapható, átutazóknak éjjeli
szállás. Blau, VII. Dob utca 32.,
II. em. 2.

SAJCHET, fiatal, nős, gyermektelen,
jó baál tefiló és baál kajré, ki-
mondottan orthodox hitközségnél ál-
lást keres. Ajánlatokat »Husvét
után» jeligére kér.

NAGY talmid-chóchóm melamed ál-
lást keres. »Szerény» jelige.

TERMENYKERESKEDŐ, aki jobb na-
napokat látott, állást keres. »Több-
oldalú» jelige.

MISKOLCON újra megnyitott a volt
Blumberger-féle helyiségben Engel
streng orth. kóser étkezdéje.

„Rasol” borotválópor

kizárólag ásványanyagból készül
teljesen lisztmentes.

Viszonteladónak nagy engedély.
Készíti: **Rasol Vegyipari Vállalat**
Budapest, VI., Sziv u ca 4.

A Magas Tátrában egyetlen megbízható orth. kóser penziómat Tátralomnicon.

Elsőrendű konyha és kiszolgálás. —
Tátralomnic a legszebb és legforgal-
masabb hely a Magas Tátrában. Vil-
lamos és vasut közlekedés Poprádról.
— Egész éven át nyitva. —

SCHREIBER MÖR. bérlő
Tátralomnic (CSR) Bugsch Villa.
(Ezelőtt Alsótátrafüreden.)

SÍRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyáriáron
Schreiber Jakob
villanyerőre berendezett
sirkőüzemében Debre-
cen, Hunyadi-utca 14.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
VI. Próféta ucca 7

אללגעמיינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIPUTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Zsidóellenes tüntetés Keleten

Riasztó hírek közölnek a napi-
lapok csütörtöki számai Indiából.
Nem az angolelleses sógyártás-
ról van szó ezúttal, hanem az
indiai mohamedánok Bombay vá-
rosában tartott kongresszusáról.
A kongresszuson állítólag 50.000
mohamedán vett részt és határo-
zati javaslatot fogadtak el — Pa-
lesztináról. A javaslat szerint
Palesztina nem maradhat tovább
zsidó ország, meg kell szüntetni
az angol fenhatóságot és független
palesztinai kormányt kell alakítani,
amelynek csak palesztinai öslakok
lehetnek tagjai. A kongresszus
elhatározta továbbra, hogy május
16-án egész Indiában Palesztina-
napot fog rendezni.

Zsidó közérdek a riasztó köz-
leményeket a maga értékére lere-
dukálni, már csak azért is, mert
nálunk is — minden más szem-
ponttól eltekintve — rendkívül sok
zsidó családot érdekel minden,
Palesztinával kapcsolatos hír. A
világháboru után kivándorlásra
kényszerített és Amerikától elzár-
tót elhelyezkedést keres s a
jelenlegi viszonyok mellett a
Szentföldre könnyebben juthat el,
mint máshova. A fennírt hírek
olybá tűnnek fel, mint egy nagy
mohamedán világmozgalom meg-
nyilatkozásai. Ez a mohamedán
szolidaritás valójában nincs meg.
Ez bebizonyosodott, amikor a
földrengés-sújtotta arabok felség-
lyezéséről volt szó, a mohamedán
világhallgatók, a palesztinatarabok
pedig külföldi zsidó segélyben
részesültek. A mostani tüntetés
hatálya, egy áldozatot nem igénylő
zsidóellenes kijelentés erejéig ter-
jed. Anglia civilizatórikus hatása
megtanította az ázsiai mohame-
dánokat is deklarációkat szerkesz-
teni. Egyelőre elég hálás jelszónak
mutatkozik, ha a délarábiai, az
iraki, az egyiptomi, a szíriai, az

indiai arabság amely egymást
nem szereti, amelynek érdekei
egymással ellentétesek, a zsidóel-
lenesség jele alatt egyformán tiltá-
koznak. Oly tünemény ez, amely-
hez hasonlót észleltünk Magyar-
országban a kurzus mézes hónap-
jaiban és részben még most is:
az ellentétes érdekek elfeledvők
egy rövid időre, amíg hinni lehet-
tett, hogy antiszemita jelszavak
nyomán minden kiabáló fényesen
dotált állásba jut. A különféle or-
szágok arab deklarációi is ilyen
természetűek. Az angolok sokkal
céltudatosabbak s politikailag is-
kolozottabbak, semhogy netudnák,
hogy az arab kívánalmak teljesí-
tése világbirodalmi állásuk meg-
rendülésével egyenlő. A zsidók
ellen hoznak határozatot, de tu-
lajdonképen az angolokat gon-

dolják... A világpolitika kö-
pontjában áll tehát a kis szent
földterület. A népek versengenek
érte, még az inai arabok is test-
véreknek tartják a palesztinai
bennszülötteket. És felhangzik a
szoltár szava: »Üleciajn jéomar
is veis jülád bah» — ha Cionról
van szó, akkor mindenki ott szü-
letett... pedig az Ur fogja be-
írni a népek történetébe, ki a
bennszülött (hasém jiszpaír bik-
szaju ámim). De addig is tanulhat-
nánk valamit az indiai mohame-
dánoktól. Az orthodox hitközsé-
gek is megállapíthatnának éven-
ként egy erec jiszroel sáboszt,
amelynek minden tóraadomány
a jeruzsálemi kajle szent érdekeit
s intézményeit erősítse. A jövőt
pedig bizzuk a mindenható
Istenre

Askenáz-szefárd harc Kolozsvárott

A kolozsvári orthodox hitközség
és az ottani szefárd imaegyesület
közötti viszálykodással már foglal-
kodás egyik fázisa az volt, hogy
az új román kultuszrendelet érte-
lémében a szefárdok autonómiát kap-
tak, ami azonban csakhamar vissza-
vont a miniszter. Azóta a villongá-
sok állandósultak. Bizonyosan mind-
két részről történtek hibák, melyek
kiküszöbölésére a beszercei Köz-
ponti Iroda — a jelek után ítélve
— gyengének bizonyult. A koloz-
svári hitközség hétfőn rendkívül köz-
gyűlést tartott, melyen a szefárdok
ellen rendkívül heves kifakadások
hangzottak el. Felekezettünk körtü-
nete az áldatlan máchhajke, mely
ma itt, holnap ott üti fel fejét és
amelynek végeredményben romboló
hatása van mindkét párt közössé-

gére. Kolozsvári tudósítónk jelentő-
sét az alábbiakban adjuk:
Hétfőn délelőtt a kolozsvári ortho-
dox hitközség rendkívül közgyűlést
tartott. Schwartz Jakob hitközségi
elnök ismertette nagy körvonalak-
ban az orthodox hitközség és a sze-
fárdok közötti viszályt. Egyben fel-
kérte Löffler Vilmos hitk. titkárt,
hogy ebben az ügyben a beszer-
cei irodával folytatott levelezést és
átiratokat olvassa fel. Az elnök kö-
zölte az egyébként ismeretes tény-
t, hogy a hitközség döbbenetes mó-
don el van adósodva, aminek egyik
okozója az, hogy a szefárdok — ug-
yond a község leglényegesebb jöve-
deimét, a gabellát, illegális módon
magukhoz kaparintják. Kijátszák a
törvényt, leveszik a népszárművek
címtáblájáról a kóser jelzést és a
hívóket félrevezetik. (Folyt. 4-ik oldalon)

Palesztina ügye Londonban

Politikai szempontból rendkívül érdekös a palesztinai arab delegáció tevékenysége Londonban. Az arab delegáció vezetői: Kazim pasa, a főmufti, akít a palesztinai vérengzések szellemi okozójának tartanak és akít — a sors iróniája — e fontos pozíciójában épen Palesztina zsidó főkormányzója; Herbert Sámuel helyezett be, továbbá Jeruzsálem polgármestere, aki zsidó szavazatoknak köszönheti megválasztását s aki miatt a jeruzsálemi városi tanács zsidó tagjai lemondottak tisztségükről.

Az arab delegációnak támogatására az angol parlament néhány tagja csoportot alkotott. (Ez így szokás az angol parlamentben.) Ez a csoport április 10-én összejövetelt rendezett Brentford, volt belügyminiszter elnöke alatt. Az elnök kijelentette, hogy nem zsidó ellenes célzatu az összejövetel, csupán igazságatlannak tartja azt, hogy az ország lakosságának többsége érdekelve szemben lehessen politikát csinálni. A szónok természetesen nem tért ki arra, hogy miképen is vagyunk akkor Indiával, ahol egynéhány száz angol uralkodik sok millió hindu felett.

Az angol lord után a főmufti beszélt. Mivelhogy gyakrabban hallatszik Angliában az a vélemény, hogy a palesztinai arabok a török uralom alatt egy politikailag teljesen alárendelt s jelentéktelen réteg volt s így tulajdonképen hálátlanság részükről a mai helyzettel való elégedetlenség — a főmufti dicsérte a török idöket, amikor palesztinai tiszték voltak a török seregben s képviselők a parlamentben. Ennek a jólétnek azután a Balfour-deklaráció véget vetett. Anglia különben is megígérte, hogy az összes arabokat egy államba csoportosítja. Az arabok csak igazságot akarnak. Amít a vezetősége alatt álló bizottság a Nyugati Fálnál tett, azt

csakis az arabok a szent helyhez való jogának kidomborítására cselekedte s ezért büszkén viseli a felelősséget. Angliának egyébiránt 100 millió moszlim alattvalójára való tekintettel a palesztinai arab érdekeket kell képviselni.

(Megjegyzendő, hogy a főmufti e kijelentésével igen sebes pontra mutatott rá. Ha Angliának nem kellene a birodalmában élő sok millió mohamedánra tekintettel lenni, akkor röviden bánnának el a pár száz paraszt-kijuzsorázó birtokos-effendi érdekképviselőivel. De így igen könnyen lehetnek most az angolok muszlimbarátok — a zsidók rovására. Ami mi lenne ezekből a muszlimokból, ha Anglia komolyan hozzáfogna a Délarábiától a Libanonig terjedő arab birodalom felállításához? Oly irredenta mozgalom indulna meg, hogy belerecsogne az egész angol világbirodalom. Így tehát előállt szükségképen a »kettősarcu« politika, a mely miatt az arab követelések teljesítése mindenkor lehetetlenné lesz téve.)

A jeruzsálemi polgármester ostromozta az angol kormányzatot, a mely szegénységbe taszította a népet. Ez is természetesen képmutató valótlanlás, amikor a török állapotokhoz képest igazán kedvező helyzetben van az arab lakosság. Egy másik arab szónok a Shaw-bizottság jelentését helyeselte. Utána egynéhány képviselő kérdéseket intézett a delegációhoz, amelyre ez nem tudott vagy nem akart válaszolni. Ilyen kérdés az: miért nem akarták az arabok elfogadni 1923-ban azt, amiért most harcolnak: az arab intéző szövet a kormányzati ügyek vitelében, az u. n. Arab Agency-t (a most fennálló zsidó Agency mintájára)? Azt is kérdezte valaki: nyilatkozzanak világosan arról, helyeslik az angol mandátumot, vagy sem? Az utóbbi kérdésre például csak az. lehetett volna

Kitűnő minőségű

Hutter

szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: **Hutter József szappangyár és Olajipar r. t.** Budapest, VII., Erzsébet-körut 6. — Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

az őszinte válasz: előbb a zsidókat szeretnénk kiűzni s azután az angolokat. Egyes angol körök mentalitására jellemző a Bury alezredes által az arab delegáció mellett felhozott érv: mit csinálnak például a skótok, ha egyszerre százezer idegent telepítenének le Skóciában? Az argumentumból látjuk, hogy a bibliásoknak nevezett angolok nem is olyan bibliások, különben tudnák, hogy a zsidóknak mégis több közük Palesztinához, mint a birodalom Skóciához. — Az összejövetel végén arab-barát nyilatkozatot tartalmazó javaslatot fogadtak el. — Így szövik a politika fonálát a brit fővárosban a különféle delegációk, akár csak egykor Rómában. A szavak nem mindenben fedezik a tetteket. A Shaw-bizottság jelentése lényegében kifogástalannak minősíti az angol adminisztrációt, de azért több mint valószínű, hogy úgy a főkormányzó, mint a helyettese Luke, elhagyják helyüket. Bizonyára nem azért, mert kitűnően végezték a dolgukat. Az arab delegáció pedig célját sohasem érheti el, ameddig a döntő szó Angliáé, mert önmaga ellen nem dönthet.

REMÉNY

zsidó ifjusági folyóirat.

Zsidó ifjusági regények, elbeszélések, darabok, sakk, stb.

Szerkeszti: **Dr. Molnár Ernő**
Félévre 4 pengő.

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Peszách utáni körut

Palesztinától Newyorkig, Oroszországtól Szalonikiig

Palesztinában a zsidóság bizonyos aggodalommal nézett az ideai keresztény husvét elé, amely egybe esett az arab *Nebi Musza* (héberül: *Nóvi Maise*, Mózes próféta) ünnepével. Ilyenkor mindig félni kell holmi pogromoktól. Ami magában véve elég tragikus. A felekezeti, amely adta a husvét jellegét s amelynek legnagyobb prófétája nevét viseli a mohamedán ünnep, éppen ezeken az ünnepeken ellenségeskedésnek van kitéve. A palesztinai kormány ez esetben feladata magaslatán állott: s kellő rendőrségi erő felvonultatásával biztosította a rendet. Ehhez hozzájárult az arab intézőbizottság felhívása, amely óva intette az arabokat a rend megóvására, mert ezzel gondolja a most Londonban levő arab delegáció az arabok ellen hozott halálos ítéletek hatályon kívül helyezését.

Palesztina mellett a szovjet birodalmból lesi a zsidó közvélemény a híreket. A peszách és a husvét ellen nagy tüntetéseket vártak. Az atheisták vezérlapja azonban taktikát változtatott. Azt hangoztatja, hogy célszerűtlen hangos propagandát folytatni a vallási szertartások ellen, a zsidóknak is azt ajánlotta, hogy ne rendezzenek a széder ellen „vörös szédereket”. E taktika-változásnak eredményeképen — panaszolják a kommunisták — a pászkasütődék teljes erővel dolgozhattak, az állami fogyasztási szövetkezetek igen liberálisan bántak a zsidókkal, kiadták nekik a peszách-i lisztmennyiséget egyszerre, sőt akadtak, akik azt mondták, hogy a „szabad-

ság ünnepe” minden kommunistának is meg lehet ülni.

Amit Oroszországban nem akartak megcsinálni, azt a lodzi (Lengyelország) zsidó kommunisták megkísérelték. A második széderesi nagy koncertet rendeztek, ahol főleg nők énekeltek. Egyszerre megrendült az emelvény, nagy robajjal összedült s maga alá temette az összes szereplőket. El lehet képzelni, milyen magarázatokat fűznek a vallásos zsidók e balesethez.

Peszách a zsidó jótékonyaságnak ragyogó ünnepe. Hisz a Sülichon Oruch is előírja, hogy az ünnep szükségletével el kell látni a szegényeket. De minden zsidó e peszách-i jótékonyaság igénybevételének elkerülésére igyekszik. Milyen nagy nyomor lehet tehát a zsidóság között, ha Lodzban 12 000 család, tehát a lakosság fele jelentette be, hogy kénytelen a peszách-i segélyezést igénybe venni. Vilnában a lakosság harmadrésze, 3600 család részesült segélyben. Nem kedvező a helyzet Amerikában, ahol napról-napra növekedik a munkanélküliség. Így történt, hogy Brooklinban 12 ezer zsidó kért peszách-segélyt. Sőt még az angliai peszách-se-

— ארמון כשר —

VÉNUS

ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur hechserével ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege és élelmiszer üzletben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa

Győr—Budapest, Zoltán-

utca 16. Telefon: 208-22.

Képviselet:

Sussmann Lipót és Társa

Telefon: „Ujpest” 161.

gélyegylet is azt jelenti, hogy ez idén 7000 lélek járult hozzá kérelemmel.

Hogy milyen lehet a helyzet Szalonikiben, a háboru előtt oly gazdag zsidó városban, mutatja egy adat. A szalonikii városi tanács, amely igazán nem zsidóbarát, 125 ezer dinárt osztott ki a szegény zsidó lakosok között.

Mindezek az adatok arra felhívják a figyelmet, hogy a mostani peszách ünnep alkalmával is érezzük a jövőendő peszách (peszách leószid) után való vágyat, amely elhozza majd a teljes zsidó örömet.

20 napos husvét-i függönyanyagvásár

150 cm. széles svájci cérnagrenadin, fehér és ekrü . . . . P 2.30

Csipke 6 f-től. Matras függönykelme P 2.40-től. Mintás tüll P 4.—

2000 drb. függöny, Stor, Vitrage, ágyterítő, soha nem létezett árban.

Löwy Arthur

fonal és kézimunka üzletei, Bpest

VII., Király utca 15.

V., Lipót-körut 25.

Gyártja: **HUTTER JOZSEF**

Szappangyár — Olajipar Részvénytársaság

Telefon: József 461—94.

VII. Erzsébet-körut 6. sz.

RADION

egy maga mos!

A kolozsvári konfliktus

(Folytatás az első oldalról)

Közben megérkezett Glasner Akiba főrabbi, aki a következőket fejtette ki:

— A szefárdok bennünket vallásiakban kisebbselyeknek tekintenek és azt hirdetik, hogy Kolozsváron az ortodoxiát intézményekben is csak ők képviselik, ellenben mi posek vagyunk. Ezt azért teszik így, mert érzik, hogy máskülönben az ő különválásuknak semmi létjogosultsága nincs. Ha fentartjuk a jelenlegi rendszert, ez a terrorista kisebbség rövidesen le fog bennünket degradálni. Mi természetesen senkire nem erőszakolunk lelkiismereti kényszert, engedjük őket saját templomukban, saját községi szervezetükben, de követeljük a hitközség beesülése érdekében is a *sechita* egységét, mert csak ilyen alapon várható az állandó béke. Nem lehet tűrni, hogy egy kis terrorista cso-

port ravaszágokkal, törvénytöréssel és a zsidó becsület kigunyolásával érvényesüljön. Radikális módon kell változtatni ezen az állapoton, mert különben a hitközség erkölcsileg elmerül.

Ezután határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint: Miután megállapítást nyert, hogy a beszercei központi iroda vezetősége, melynek hivatásánál fogva pártokon felül kell állania és kötelessége a fennálló hitközségek érdekeinek megvédése és alaptalan szakadásoknak a meggátolása, ezáltal pártosan járt el és egyoldalúan előmozdította a szefárdok szakadási törekvéseit, a közgyűlés bizalmatlanságát fejezi ki a központi iroda vezetőségével szemben. Kijelenti a közgyűlés egyúttal azt is, hogy a fennálló szerződésben szabályozott választott bíróság döntésének a hitközség magát aláveti.

Ceres-ételszír

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-csemege- és élelmiszer-üzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6.
Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

ved, ha a közéokorban a mulat akarja rehabilitálni. Mi, zsidók, sokszor úgy érezzük, hogy a középkor nem is a múlté.

אין דיא כאלאמנפרעדער ישיבה

ווערדען אייניגע בחורים מתמידים י"ש אויף-געקומען, בעמיטשעלע געניטען פיר מא-סיעים האנארא, אונבעמיטשעלע אונגעט-געלשליך גאנצע ערעםפלעגונג. מעלדונגען מיט כתבים וינד נור ברעפליך אן מך צו ריכטען.
Pollák Saul jesiva-gondnok.

Rosszul megy a zsidó vendég-lősöknek. Wiesbadenban a zsidó vendéglősök és hoteltulajdonosok egyesülete konferenciát tartott a múlt hetekben. Az egyesület betervezte évi jelentését és kijelentette, hogy ezidén a vendéglősipar pénzügyi eredménye erősen mögötte maradt az elmúlt évek jóvedelmének. A konferencia résztvevői közül számosan panaszkodtak a zsidó publikum indolenciája felett. Némelyek követelték a «kóser» szó törvényes védelmét. Ezután egy új találmány, a «Zsidó Ujság» által már ismertett szombati elektromos melegítő kályháról tárgyaltak, amelyet speciális rabbizottság fog felülvizsgálni.

minden festőművész

Képeit.
BUDAPEST-IX
KÁROLY KIRÁLY UT 28-GERLŐCZY-ÚS

Egy angol professzor előadásai

E héten meglátogatta Magyarországot egy angol professzor a több előkelő testületben előadást tartott, amelyben a középkort rehabilitálni igyekezett. Öszintén szólva, egy kissé kellemetlenül éreztük magunkat. Mert mi zsidók büszkéek lehetünk ugyan a középkorra, de másrésztől meg kell borzadnunk a gondolunk reá. A zsidó irodalom legfényesebb alakjainak tündöklése a középkorba esik, de a zsidó közösség utja a középkorban vér- és könny-tengeren át vezet. Középkorban élt Szaadja gaon, Serira gaon, Rási, Rambam, Ramban, a Báálé Tajszefajsz, a Türim szerzője, a Rif, a Ras, az Örűch szerzője, Rabbi Jehádo Hachószid, a költők, a filozófusok, az etikusok, orvosok, tudósok beláthatatlan serege. De a középkor látta a spanyol inkvizíciót, a vérvadás, a zsidó-égetéseket, a zsidó kiűzetéseket megrendítő, végtelen sorozatát. És azért, ha nem zsidók dicsőíteni kezdik a középkort, akkor mi azt hisszük, hogy a mi szenvedéseinket akarjuk igazolni, hisz nem zsidó szempontból a középkori szellemi élet lényegében már tuhaladott keadtellegesség. Ezt érezte vagy

30 évvel ezelőtt Magyarországon a zsidó származású Ballagi professzor és azért a középkor rehabilitációját azzal kezdte, hogy bizonyította az inkvizíció borzalmait, zsidókinzásainak legális voltát a tudományos akadémia előtt. Most, évek után, az angol professzor ugyanott tart előadást arról, hogy a középkorban helyesebb volt a politikai élet, mint most, mert akkor két alapelv volt: „az egyik a szokásjogból lezárdított törvények összessége, a másik az ezek mögött álló igazság principiuma. A középkorban mindenki magasabbra tartotta az igazságot a békénél; ma a békét sokkal fontosabbnak tartják az igazságnál, pedig a béke csak az igazság eredménye lehet. Amit a professzor a középkor eszméjéről mond, az mind egyszerű közhely a zsidó irodalom ismerősei előtt. A zsidóság is becsüli a minhogot, a szokásjogot; gyönyörű harmóniát létesített az emesz az igazság és a sólajm között, de a középkorra vonatkozólag mégis alkalmazza a talmudi mondást a darázsról: „nem kell a mézed és nem kell a fullánkod”. Különben az angol professzor té-

A sziriai zsidóság

Egy orientalista utazó leírása nyomán.

Megbízható adatok szerint egész Szíriában 19 ezer zsidó lakik. Szíria zsidósága kizárólag négy városban él. Aleppóban mintegy 8000 zsidó van. Damaszkuszban, ahol a zsidó község néhány évtizeddel ezelőtt még tízezer lelket számlált, ez a szám hétezerre, vagy talán még kevesebbre olvadt le. Beiruthban 3500 a zsidók száma, Sidonban pedig 400 zsidó lakik. A többi városokban összesen sem él 50 zsidó. Szíria több mint három millió lakosának tehát a zsidók olyan jelentéktelen hányadát alkotják, amely gazdasági, társadalmi és intellektuális tekintetben semmiféle jelentőséggel nem bír.

A sziriai zsidóság tipikus képét nyújtja a zsidó nép azon ágának, amely nem ment keresztül az európai emancipáción és asszimiláción. Ebben a tekintetben még keleti környezetüknek is mögötte maradtak. A szíriaiak, különösen a Libanon-vidéki keresztények az utóbbi évtizedek alatt rohamos fejlődésen és európai-zalódáson mentek keresztül és igen tekintélyes polgári intelligenciát teremtetek, európai mintára ügyvédek, orvosokból, írókból. A zsidók ebben a tekintetben konzervatívabbnak bizonyultak. Intellektuális életéről alig lehet náluk beszélni, sem a tradicionális zsidó értelemben, sem pedig modern értelemben. A szíriai zsidók vallásilag konzervatívok, Aleppóban részben chószidok is, anélkül azonban, hogy a Tóra-tanulást ápolnák, illetve, hogy jelentősebb talmudtudósok akadnának közöttük. Beiruthban, amely évtizedek óta Európával élénk összeköttetésben álló kereskedelmi és kikötőváros, a zsidók bizonyos értelemben már »előrehaladottabbak.« A damaszkuszi zsidók lényegesen jobban hozzá vannak fűzve a tradíciókhoz, mint Beiruthban. Valamennyien kivétel nélkül ma is a gettóban élnek. Aleppóban a zsidóság nagyrésze szigorúan ortodox.

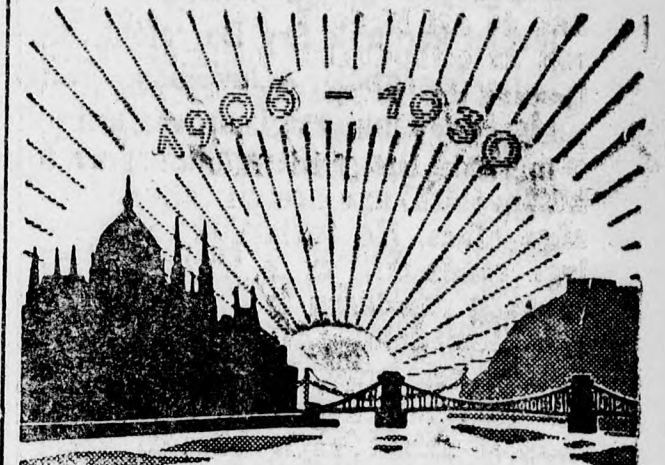
A szíriai zsidók szociális és gaz-

dasági helyzete nem jó. Beiruthban minden zsidó, kereskedő, főképpen a kézműszakmában. Ezek közül nagyon kevesen bírják jól magukat, a túlnyomó többség kiségzisztencia és szegény ember. Gazdagok egyáltalán nincsenek. Gazdaságilag a legjobb helyzetben vannak még az aleppói zsidók, ahol a Törökországgal való határmenti kereskedelem az ő kezükben van. A damaszkuszi zsidóság gazdasági helyzete nagyon rossz. Az egész község teljesen elszegényedett. A kereskedelmi megbénult. A kivándorlás, amely Damaszkuszban már a korábbi években megindult, a zavargások hatása alatt intenzívebb lett. Mindenki, akinek valahogyan csak meg volt hozzá a szükséges tőkéje, mintegy ezer ember, elköltözött a városból, Beiruthba, Egyiptomba, Milánóba, Manchesterbe és főképpen Délamerikába, ahol már annyira vannak, hogy az 1925. novemberében történt zavargások után a damaszkuszi zsidó község körülbelül 10 ezer fontot kapott Délamerikába vándorolt egykori damaszkusziaktól.

A szíriai zsidók nyelve az arab. Az ifjuság és a jobbmodu körök franciául is beszélnek, főképpen az Alliance-iskolák révén. A héber nyelv ismerete bámulatosán el van terjedve. Az előkelő körök és az ifjuság tödrésze ért, részben beszél is héberül. Beiruthban megjelenik arab nyelven egy zsidó hetilap »A zsidó világ« címmel. Csak a legfiatalabb generációban van néhány zsidó, akik jól irnak arabul és mint újságírók bizonyos szerepet is kezdenek játszani a közéletben. A beiruthi hitközség az utolsó években saját népiskolát és Talmud-tórát alapított, de ide, sajnos, csak a legszegényebb osztály gyermekei járnak. A beiruthiak új központi templomot építettek, amely gyönyörű és méltóságteljes külsejével bátran felveheti a versenyt a legszebb európai zsinagógákkal. Mögötte emelkedik a nagyszerűen berendezett kórház, a megbecsülhetetlen poliklinika zsidó betegek részére.

A szíriai zsidók kapcsolata a kül-

világgal, sőt Palesztinával is, aránylag gyenge. Külföldi zsidó lapok, de még héber újságok is csak nagyon szerény példányszámban fognak a szíriai városokban.

Jubiláris Nemzetközi Vásár

Budapestben,
1930. május 3-12.
A magyar ipar demonstratív bemutatója, számos külföldi állam részvételével.

50% utazási kedvezmény.
Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható:
a Vásáriródnál, Bpest, V. Alkotmány-u. 5.
a vásár összes tb. képviselőinél,
valamint a Menetjegyiroda és a Waggon-Lits Cook-iroda összes fiókjánál.

— Hazai hírek külföldről. A zsidó távirati ügynökség (Ita) három magyarországi hírt közöl március 28.-án. Az egyik szól a zsidóvallású dr. Schreiber Emil volt budapesti főkapitányhelyettes elhunytáról, és nem jegyzi meg, hogy nem aktív, hanem csak — nyugalmazott tisztviselőről van szó. A másik hirdás közli a lapunkban is megemlített dr. Feldmann József ceglédi rabbi elhunytát s azt állítja meg, hogy az elhunyt egész Magyarországon mint politikus és mint az antiszemitizmus elleni harcos nevet szerzett magának — amiről természetesen mi itt Magyarországon nem tudunk. — Egy harmadik hír Frankl Adolf budapesti fő-rabbi felsőházi tagságának verifikálásáról szól. Mint ismeretes a budapesti orth. hitközség még nem töltötte be a budapesti főrabbi-állást — Reméljük, hogy az »Ita« többi hírei precízebbek mint azok, melyeket Magyarországról küldenek be neki.

Mikor van peszách — kérdezték tőlünk Spanyolországból

Peszách ünnep második napján levelet kaptunk egy Barcelóna melletti községből. A levélben Pongrác István puigreigi szövőgyári főmérnök azt kéri tőlünk: közöljük vele,

»mikor vannak a husvéti ünnepek, illetőleg milyen napon van ima a meghalt szülők lelki nyugalmáért (mázkir) és hogy hol van Barcelónában izr. templom, imaház. Vagy pedig a barcelónai izr. hitközség címét, ahol bővebb felvilágosítást kapna.«

Majd azt mondja szószertint:

»Igen kérem ne vegyétek molesztálásnak ezen kérdésemet, de tudvalevőleg az itteni hitsorsosok annyira elzárkózva élnek és oly kevesen vannak, hogy nem tudtam másképen nyomára jönni a templomnak ahova a husvéti mazkirra el kellene mennem. Az újságokban ugyanis más hitközségi közelmény, mint római katolikus nem jelenhetik meg. Szíves fáradozásukért előre is hálas köszönetet mondva várom mielőbbi szíves válaszukat. — Hitsorsosai szeretettel.« (a'áírás)

A levél visszatükrözti a zsidó sorsot a maga mivoltában. Abban a városban, ill. szomszédságban, amely várost a költő Jehuda Alharizi „ir haneszim“, a zsidó fejedelmek városának nevez, most titokban vannak csak zsidók. Itt folyt le 1263-ban a Ramban vitája Pablo szerzetessel, amely vita lefolyása le van írva a „Vikluch Horamban“ című könyvben, aminek folyamánaképpen a Ramban ki lett utasítva Spanyolországból és Palesztinában telepedett le. E városban működött a „Rasbo“, itt lett megszerkesztve a

„Szefer Hachinüch“, amely a 613 parancsolatot állítja össze a Tóra szövegéből kapcsolatban. S mindebből a dicsőségből nem maradt semmi. A hitközség 1391-ben teljesen tönkrement s az inkvizíció jól végezte dolgát. A nagyszerű szellemi hősök utódai bujkálva húzódnak meg a városban, ahol már 1200 évvel ezelőtt laktak. Ugylátszik, hogy

Spanyolországban oly nagy a vallási türelmetlenség, hogy nem merik magukat zsidóknak vallani.

Valószínűleg azért is nem akarnak a szétszórta szejárd (spanyol) zsidók visszatelepíteni, pedig Törökországban most százanandó sorsuk van. A multkor olvastuk, hogy a madridi egyetem tanára dr. Yahouda csoportosítani akarja a spanyolországi zsidóságot, de — úgy látszik — a megmozdulás még nagyon szűkkörü. Épen olyan kezdetleges az a marannos-mozgalom, amelyet a londoni hitközségi szövetség (Board of Deputies) indított meg Lucien Wolf vezetése alatt.

Egy magyar zsidó Barcelona meltről kéri, mikor van peszách, mikor van mazkir — tanulságos gó-lusz jelenség.

Ahogy a vérvád szokott keletkezni

Peszáché hetében történt Kölnben. Egy ház előtt játszott egynéhány gyerek, csintalanok s hangosak voltak. A boltos, akinek üzlete előtt hancuroztak, erélyesen rájuk szól, szétfutottak. A játszódozó gyermekek közül az egyik nem jutott haza idejében. Erre az atya és annak leánya elkezdtek kiabálni, hogy a zsidó boltosnál elveszett a gyermek. Pár perc alatt nagy tömeg állt az üzlet előtt, fenyegető kiáltásokat hangoz-

tattak, állandóan azt kiabálták, hogy a zsidóknak husvét előtt szükségük van a gyermek vérére. A helyzet egyre fenyegetőbb lett. A rendőr-örszem hűába igyekezett felvilágosítani a népet, nem használt semmit. Egyszerre csak megjelenik az elveszettnek hitt gyerek, egész nyugodtan lépdelve s rábámul a tömegre. Kiderült, hogy a gyermek a boltostól úgy megijedt, hogy egy kissé messzebbre szökött, mint a többi gyermek. Ezek után természetesen lecsendesedett a környék, de joggal jegyezte meg egy német újság: »Az egész helyzetnek nyomasztó hasonlatossága van olyan szituációkkal, amelyekből a történet folyamán a vérvád szokott keletkezni. Így kezdődött mindig, de azután rettenetesen végződött. Ha ma ilyenmi előfordul Hátsó-Azsiában, akkor

Jól szortirozott előnyomda be-
rendezéseket

a legdivatosabb mintákkal legolcsóbban szállít:
Bleler Testvérek, Szarvas
Belicey-u. 15.

Weisz Mór orthodox köser sütődéle
keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára

Budapest, VII., Dob-utca 22. — Telefon J. 423-65.

Vidéki postacsomagok szállítása legpontosabban.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Kérjen árjegyzéket!

Kérjen árjegyzéket!

„GÖRL“ kalap-
dobozt
kap ajándékba
minden vevő.

Tavaszi és nyári női kalap P 5.80

ujdonságok, szalmamodellek
csodaszép választékban
REICH FRICI
női kalapgyár. Vámház-körút 19

sajnálkozó vállvonogatással térünk napirendre a dolog felett, amelyet a barbár állapotok érthetővé, bár nem menthetővé tesznek. De Kölnben, ahol a zsidók már több, mint ezer év óta laknak, a kulturált Németország közepén ilyesmi előfordulhat?»

A kölni eset annál is inkább éberszert bánatos emlékeket, mert az első keresztes hadjárat idején, 1096-ban, amely évet tisoboevi elégiánk, valamint a sovüajszi előtti szombati »jajcér«-ima fájdalommal említi (gezzerasz tatni), amikor a szefiro idején a rajnamenti híres hitközségek Speier, Worms, Mainz, vértanuhalált szenvedtek a keresztiesektől, Köln hitközsége is csordultig itta a szenvedések kelyhét.

Katzburg Salamon
könyvnyomdája
Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.
מקבל להדפיס ספרים בל וכתומים קלים.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut38. I. em. Párizsi Áruházal szemben. — 25 éves működés.

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szeplők, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemölcsirtás. Arcpótlás, bértrendszer. — Miracle hajeltávolító szer szétküldéseutasítással. Minden eddigit felülmúl! Díjtalan tanácsadás (Prospektus)

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruhaza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruhaza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87.

Peszách Budapesten

A budapesti orthodox hitközség egész területén az ünnep alatt igen élénk szellemi és vallási élet lüktetett. Több helyütt tanulmányozták a kitűzött szűgjet, amelyet peszách 7-ik napján Sussmann Viktor rabbi és az utolsó napon Steif Jonatan rabbi fejtegettek nagyszabású előadások keretében az Orczy-templomban.

Ugyanott tartott hatalmas homiletikus előadást erev peszách szombatján Steif rabbi. Beszédjében felölelte a zsidóság összes aktuális kérdéseit: a palesztinai helyzetei, az oroszországi viszonyokat, a Népszövetség előtt fekvő naptárreform tervezetét, amely a vándorszombat lehetetlen eszméjével (amellyel több izben, így a február 21-i számunkban behatóan foglalkoztunk) kísérletezik.

Nagy feltűnést kellett dr. Deutsch Adolf igazgatónak a Tiferesz Bachurim helyiségében tartott és a nevelés ügyével foglalkozó beszéde, amelyben szükségesnek mondotta az orthodoxia érdekében azon szombattartó ifjak megszervezését, akik jesiván sohasem jártak, hanem iskolából kikerülve mindjárt gyakorlati pályára léptek. A Csáky uccai s a Tompa uccai templomokban Welcz Izrael rabbi szónokolt.

A chaszidikus imaházakban rendkívül bensőséges volt az ünnep bucsuztatása. Imák recitálása tánc és ének közepette a késő esti órákban ért véget az összehasonlíthatatlan szépségű ünnep.

A neológ templomok is telve voltak, különösen mazkir alkalmával. A dohányuccai templom előtt, mint rendszeren ilyen alkalommal, egész autó tábor állott. A templom előtt árulták a mazkir imákat tartalmazó cédulákat, amiben a kereslet igen nagy volt. A templom előtt álló koldusok sokat kerestek. Amint nekünk jelentik, a dohányuccai templomban dr. Fischer Gyula főrabbi pró «Pro-Palesztina», dr. Hevesi Simon vezető főrabbi kontra »Pro-Palesztina« beszélt. A Rombach uccai templomban dr. Fischer Benjámin rabbi a hagadó-beli rós-rol szolva megállapította, hogy a zsidóság romlása a hatvan év előtti szakadással kezdődik. Informátorunk nem bírta megállapítani, vajjon ezt a többségből kivált orthodoxiára értette-e, vagy arra a vallástalan irányzatra, amely a hitűkeket különálló szervezkedésre kényszerítette. De akárhogy is áll a dolog, az egész elmélkedés a »tefilasz sov« (hiábavaló fohász) jellegét viseli magán. Kár a tényeket vissza akarni csinálni, inkább arra kell törekedni, hogy egymás mellett élve igyekezzünk a zsidóság ügyét szolgálni, mindegyik a maga útján.

Csodaszép
parókák!
Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!
Pock Károly
hölgyfodrász
Bpest, Andrassy-ut 19.
Telefon: Lipót 999-10.

Lengyel-zsidó történet

Zsidó a lengyel királyok trónján!... Hihetetlenül hangzik. Pedig régen, nagyon régen, akkor, amikor még Lengyelország félig primitív sorban élte végig bizonytalanul kezdődő állami életét, igenis, ilt zsidó a lengyel trónon. Talán abban az időben, amikor a kazár törzs csatlakozott a messze keletről idevetődött honfoglaló magyarsághoz. Legendák homályából bontakozik ki az első zsidó lengyel király alakja, de a ködös mondán át is kicsillan belőle egy rég elmúlt naiv korszak soha vissza nem térő szépsége, egy század, amikor az emberek még nem ismerték a kultura áldásait, de úgy éltek egymás mellett, mint az őskor ártatlan emberei...

A kilencedik században meghalt Poziöl, a lengyel uralkodó és a gazdátlaná vált trónért megindult a nemesek versengése. A hosszú küzdelemben sem tisztult a pártok nézete: végre a lengyel rendek elhatározták, hogy királyválasztó gyűlésre jönnek Krusevicbe, a Gozlo-tó partján.

Az országgyűlés napokon, heteken át tanácskozott, de még mindig nem tudtak az új uralkodó személyében megállapodni. Végre befáradtak a hosszú vitába és elfogadták a legöregebb lengyel főnemes indítványát: örököt állítanak fel a városka kapuinál s az első embert, aki másnap hajnalban átlépi Krusevic küszöbét, megteszik lengyel királynak.

A különös terv megtetszett a rendeknek. Szigorú parancsot adtak az öröknek, figyeljék meg a városka felé közeledő idegeneket s az első embert hozzák a gyűlés elé.

Kora reggel fel is harsant a város szélén a hid órének szava:
— Allj, ki vagy?
— Prochovnik Abraham!
— Gyere velünk!
— Mit akartok velem?
— Parancsot kaptunk, hogy a legelső embert, aki átlép a város küszöbén, vigyük a királyválasztó gyűlés elé.

Prochovnik Abraham nagyot nézett a különös szóra. De nem

ellenkezett. Nem tudta ugyan, mit akarhatnak egyszerű zsidó embertől a lengyel rendek, de bizott magában, tudta, hogy becsületes ember, nincs mitől félnie, aminthogy akkor a zsidók és lengyelek testvéri békességben éltek egymással.

Abraham zsidónak különben is nagy becsülete volt a lengyelek közt. Híres fegyverkovács volt s úgy mondták, már ő ismerte a puskaport (még Schwartz Berthold előtt sok-sok évszázaddal), ha a puskapor veszedelmes hatásáról sejtelte sem volt. De régen te, harcos időkben ezerszeresen becsülték meg azt, aki éles, villogó szabályakat, nehéz vértet, izmos pajzsot kovácsolt a hadbavonuló katonáknak.

A rendek harsogó ujjongással fogadták Abrahamot.

— Ez az ember lépett át ma hajnalban elsőnek a város hidján — jelentette az ör a rendeknek.

— Akkor éljen az új király! — tört ki a gyűlésből egyhangulag a lelkesedés forró kiáltása.

Abraham meghajolt.
— Köszönöm, nemes uraim, a diszes kitüntetést, de nem fogadhatom el. Zsidó vagyok s valaki, aki nincs a ti hiteteken, nem lehet méltó erre a tisztségre.

— De mi így határoztunk — szólt a gyűlés legöregebb embere — és fogadalmunkat nem szegjük meg. Te lépted át ma hajnalban

Kundmachung

Wirkungsvolle in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo, Chasene** ריח ויניב, Gast-u. Antrittsreden verfertige von Fall zu Fall zu mässigem Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P aufwärts, 50 H. Portó recommandirt im voraus erbeten. — Mein **ישראל** auf **Perek**, Preis: 1.20.

Rabbiner Israel Braun

Budapest, Szövetség ucca 43. Érdeklődés alkalmával válaszbélyeg mellékelendő. A dróse-ért járó tiszteletdíj előre küldendőbe.

Sirkövek

Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4. sz.

Adler J. sirköveiben

Telefoni József 364-20.

elsőnek városunk küszöbét és így törvényjog szerint te lettél Lengyelország ura!

— Eljen Abraham, Lengyelország fejedelme! — zúgta rá a gyűlés.

Abraham elgondolkozott. Az országgyűlés tagjai kíváncsian várták, mit fog mondani.

— Nagy meglepetés ez uraim! — szólt Abraham komoly, csendes hangon, — tudom, hogy jó szívvel vagytok irántam, megbecsültétek munkámat... De mégis kérlek benneteket, gondoljátok meg jól, mit tesztek? ... Hogy lehetnék királyotok én, az egyszerű zsidó ember? ... Adjatok három napi időt, hadd gondolkozzam rajta s azután majd megmondom, mit határoztam!

A három nap eltelt, de Abraham nem jelentkezett. Senki sem merte fölkeresni, de mikor a nép türelmetlensége tetőpontra hágott, felállt a leghatalmasabb lengyel nemes, Piast.

— Nem maradhatunk uralkodó nélkül — szólt az országgyűlés tagjaihoz — s ha senki sem meri az új királyt felkeresni, én megteszem.

A nemesek helyesléssel fogadták az ajánlközást és Piast hatalmas tömeg kíséretében meg is indult Abraham háza felé.

Abraham mély imába volt merülve. De mikor a nép zúgását hallotta, felriadt.

— Jönnek a lengyelek, figyelmeztetni akarnak, hogy ne késsem — szólt magában.

A tömeg a házhoz ért. Valamennyi közül kimagaslott Piast hatalmas, déceg alakja.

— Jőjj ki Abraham, — harsant fel Piast szava — itt vagyunk! Eltelt a három nap: mondd, mit határoztál?

— Ne haragudjatok, lengyelek, — felelt Abraham — hogy nem jelentem meg a kitűzött időben. Sokat tűnődtem a dolgon három napig s úgy érzem, nem válnék Lengyelország javára, ha megmaradnátok a véletlen sors döntése mellett. Válasszatok valakit soraitokból, aki jobban ért a háboruskodáshoz, a fegyverforgatáshoz.... Könyörögtem I-tenhez, változtassa meg elmétek hajlandóságát: válasszatok királlyá Piastot, ő méltó a trónra. Nektek pedig ezerszer köszönöm jóságotokat...

A nép meghatottan nézett Abrahamra, szemében megcsillant a hála és a szeretet könnye. A tö-

Regény ajándékunk

BOSZTANAI című zsidó tárgyú

regényünk első kiadása a nagy

kereslet folytán teljesen kifogyott.

Második kiadása most jelent meg.

Bolli ára 2 pengő.

Ingyen

juinak hozzá mindazon előfizetőink, akik csomagolás és portó-költség fejében 90 fillért postabélyegeken kiadónkunknak beküldenek.

meg érezte, hogy nagy, nagy ember ez az Abraham zsidó, aki ilyen szépen, szerényen hártja el magától a legnagyobb földi tisztiséget. Egyszerre kicsattant a nép szava:

— Éljen Piast, Lengyelország királya!

Piastot diadalmenetben vitték vissza a királyválasztó gyűlésre, ahol a nemesek jóváhagyták a nép választását.

Abraham sokáig nézett az elvonuló tömeg után, melynek ujjongását elnyelte a messzi porfelhő. Ezután betért szobájába s hangosan imádkozott:

— Köszönöm Neked, Uram, hogy elvetted rólam ezt a súlyos terhet... Ó add, ne felejtsek el soha a lengyelek, hogy volt valaha idő, amikor zsidót akartak trónjukra ültetni... *

Piast meg is felelt a várakozásnak. 840-890-ig uralkodott és alapítója lett egy hatalmas dinasztának, amely több mint félszázévet át ilt a lengyel trónon.

És a Piast-nemzetség mindvégig jó szívvel volt a zsidók iránt és nem felejtette el sohasem, hogy ősapjuk a trónt egy zsidó ember nagylelkűségének köszönhette...

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **orth. כשר** kávémérés és falatozó üzletemet, Győr, ARANY JÁNOS-UTCA 10. szám alá helyeztem át. — Kérem továbbra is a n. é. közönség szíves pártfogását. A legelőzékenyebb kiszolgálásról biztosítom. **Berger Salamon, Győr** Arany János-utca 10.

LEGUJABB

Egybehívják a százas bizottságot

Amint értesülünk, az Orth. Közp. Iroda az ujonnan megválasztott Országos Képviselőseget május 6-ra és 7-re Budapestre egybehívja. A gyűlés egyik főpontja a Központi Bizottság megválasztása lesz.

A Központi Bizottság-megválasztására vonatkozó jogszabály a következő:

1) Az Országos Képviselőség közgyűlése saját kebeléből egyhangilag vagy szótöbbséggel választ 10 világi tagot (és 3 pottagot) 6 évi időtartamra.

2) Ezzel párhuzamosan az Országos Képviselőség 40 rabbitagja saját kebeléből ugyancsak 6 évre 5 tagból (és két pottagból) rabbibizottságot, u. n. rabbikollégiumot választ. Minden elvi jelentőségű, a vallástörvénnyel vonatkozásban levő kérdésben ezen rabbibizottság véleménye a kizárólagosan döntő.

3) A Központi Iroda elnöke egy szersmind a Központi Bizottság elnöke; az Iroda alelnöke a Központi Bizottság tagja és előadója, szavazati jog nélkül.

Jelentős állásfoglalás a sechító-tilalom ellen

Berlin, ápr. 24. A német birodalmi belügyminiszterium a birodalmi külügyminiszterium köv. hivatalos átiratát közli tudomásulvétel végett a birodalom országainak kormányaival:

A washingtoni német követség jelenti, hogy az „American Jewish Committee” elnöke és a „Zsidó Távirati Ügynökség” főszerkesztője részéről a németországi zsidó temetők gyalázásának gyakori megismétlődése és a bajor sechítótilalom miatt panaszok érkeztek. A panaszt eme-

lők kéri az ezáltal az Egyesült Államok zsidó közvéleményében előállt kedvezőtlen hangulatra a német birodalmi és a bajor tartományi kormány figyelmét felhívni. Miután sechító-tilalmi javaslatok más német tartományban, mint Szászországban is tétettek, a birodalmi belügyminiszterium felkérteik, az Egyesült Államok je'entős lakósrészeinek rosszalló hangulatát, mely politikai tekintetben kedvezőtlen kihatással lehetne, a német tartományi kormányoknak tudomására hozni.

— A jeruzsálemi pogrom és a szimbolikus kártérítések. Jeruzsálemből írják: A kormány most fizetleki a kártérítéseket azoknak a zsidó községeknek és magánosoknak, amelyek, illetve akik az augusztusi zavargások idején súlyos károkat szenvedtek. A kártérítési kiutalások zsidó körökben óriási felháborodást keltettek. A hebroni zsidó község 6500 font kártérítést követelt a kormánytól, mert a zavargások során elpusztítottak 3 zsinagógát és egy kórházat. Ezzel szemben a kormány mindössze szimbolikus kártérítést adott: 3 shillinget és 6 pennyt. A

hebroni rabbi nővére, akinek jobbkarját levágták az arabok, 2 font kártérítést kapott.

Siófok

fürdőtelepen a Blau-féle orth. כשר penzió május hóban újra megnyílik. Bővebbet telefonon: A. 126-96.

— 4-6 komoly böcher, aki szorgalmas és egyedül tud tanulni, elhelyezést találhat. Koszt napok és lakás biztosítva. Rubinstein János-házi főrabbi.

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Semini, Niszon 28.

— Rajs-chajdes bencsolás —

D. e. 11-kor drósó a Kazinczy-templomban. Tartja: Steif Jónatán rabbi ur.

Gyertyagyújtás (Bpest): 6 óra 40 p.
שבת kimenetele „ 7 „ 35 „

Hétfő, kedd, Rajs-chajdes Ijor

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postalordóval megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belsőldön postakaraképkéntári esek utján (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhet. (Romániában az utalványon az öszezget a postahivatalnok tölti ki.)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

— Beiktatták az új soproni fő-rabbít. A soproni orth. hitközség erev peszách szombatján iktatta be új főrabbiát, Posen Simont, ünne-
pélyes keretben. A város részéről dr. Thurner Mihály polgármester jelent meg; a neológ hitközség 30 tagu küldöttséggel vett részt a beiktatáson. Az ünnepi installációt dr. Weiler Béla hitközségi elnök nyitotta meg, aki üdvözölte a főrabbit, átadta neki a rabbiméltóságot és hűsége fogadott a hitközség nevében. Posen Simon főrabbi beszédében a hitetlenség és kétkedés ellen való harcot jelölte ki életcéljául. Leghőbb vágya, hogy Sopronban, a felekezeti közti béke ezen mentsvárában tovább is megmaradjon és a szükséges béke.
— Utána dr. Thurner polgármester biztosította a főrabbit, hogy a hatóságok részéről mindig megértő s a legmegszébbmenő támogatásra számíthat abban a törekvésében, hogy Sopronban a felekezeti béke fennmaradjon. — (Megemlítjük ezuttal, hogy más oldalról kapott jelentés szerint az elhunyt főrabbi családja

által támasztott „chazokó“-igény még nem tekinthető elintézettnak. A chazokó érdekében egyébiránt, hihetetlen alacsony nivóju, személyeskedésekkel telt röpiratot osztogattak Sopronban.)

— **Hersch Samu a váci hitk. diszelnöke.** Vácról jelentik nekünk: Hersch Samu, a váci jesivaotthon ismeri mecenása az elmúlt peszách felünnepén Vácott volt, ahol az orth. hitközség képviselő-testülete előtt ünnepléses deklarációt tett, mely szerint az internátust mint kegyes alapítványt a hitközségnek adományozza. A képviselő-testületi tagok a nemes férfiú kijelentését hálás köszönetük tolmácsolásával vették tudomásul. A deklarációval kapcsolatban Löwy Dávid hitk. elnök „iszrúchag“ napján előljárásági ülést hívott össze, melyen Hersch Samut felkesedéssel a váci orth. hitközség diszelnökévé választották meg.

— **Reb Sájale z. c. I. Jahrzeitja** csütörtökön, május 1-én lesz megtartva Bodrogkeresztúron.

— **A mádi orth. hitközség iszrúchag** napján tartott tisztújítása: Salczer Jenő elnök (egyhangulag), Fried Bernát pénztárnok, Grossmann Géza gondnok, Braun Ignác ellenőr, Wachtenheim Adolf czedoko gábe. Előljárásági tagok: Zilczer Henrik, Neumann Dezső, Sichermann Mór, Spitz Salamon, Fried Dezső, Löwy Adolf. Választmány: Zipszer Herman, Róth József, Lefkovic Márkus, Grossman Zoltán, Sieherman Salamon, Stern Sámuel.

— **A kisvárdai hitközség f. hó 15-én** tartott tisztújításának eredménye: Kain József elnök; Lefkovic Miksa, Kesztenbaum Herman alelnökök, Klein Mór pénztárnok, Salgó Adolf ellenőr; Frieder Herman, Stern Ábrahám, Eichler Mór gondnokok, Hartmann József gazd. tanácsos. Választmányi tagok: Stern Dániel, Rosenbaum Leó, Mandl Bernát stb. A Chebra Kadisa tisztújítása: Széll Mihály elnök; Klein Gyula, Fried S. J. gondnokok, Klein Márkus pénztárnok, Lefkovic Miksa ellenőr. Választmány: Fleischmann József, Hartmann Henrik, Österreicher Aron stb.

— **Az őfehértói nagybérlő körül.** Egy antiszemita újság riportere elment Őfehértóra s ott azt konstata-
lta, hogy gróf Majláth József hiába hirdette évlizedeken át a magyar föld igazságos elosztását s a magyar parasztság kezére juttatását, nem cselekedett elvei szerint. A gróf ugyanis 7400 hold földet egy leveleki zsidónak adta bérbe. A riportert továbbá megállapítja, hogy a „sárga meszelt zsidó templom messzire kiemelkedik a kis házak közül“. Az utóbbi megállapításból azt lehetne következtetnünk, hogy kollegánk heveny szemszurásban szenved, ha az a keresztény templomokkal szemben igen szerény épület is szemetszur neki. De akkor nem volna szabad a saját lapját sem elolvasni, mert minden oldalon szem-szurást kellene éreznie, lévén minden lapon a hirdető egy zsidó cég. Szóval: ugyanaz a helyzet mint a gróf esetében. Elméletben a parasztek legyen a föld, gyakorlatban a zsidó bérlő üdvösebb, — lapnál pedig a döntő szempont: antiszemita elveket és szemita cégeket hirdetni. — Ezt nem dühös lelkülettel állapítjuk meg. Szó sincs róla. A gróf is, az antiszemita újság is sokkal rokon-szenvesebb nekünk, mint a hatalom egynéhány tényezője, a ki elméletben csöppög az egyenlőség, a konszolidáció hángoztatásáról, valójában pedig intézményesen megrögzíti s betűsziládsággal megalapozza csendben, tervszertlen, célzatosan a zsidó existenciák tönkretételét.

— **A szikszói orth. hitközség** tisztújítása során megválasztottak: dr. Fried Lajos elnök, Zeisler Lipót, Türk Zsigmond alelnökök, Hartman Gyula, Stamberger Ernő elnökök, Weisz Sámuel gondnok, Friedmann Vilmos ellenőr, Spitz Emánuel pénztárnok. Képviselőtestület: Weiszfeld Izsák, Morgenstern Mór, Reich Jenő stb.

— **Szijüm Balmazújvárosban.** A tél folyamán Fried Menyhért főrabbi által eladott Sevüajsz traktátus befejezése alkalmából igen bensőséges szijümot tartottak a tanfolyam hallgatói s nagyszámu vendég, akik élvezettel hallgatták az előadó hadron alochját s Tóra tanulásra buzdító beszédjét.

— **A sáska** A napilapok jelentése szerint Egyiptomot óriási sáskaráj támadta meg s teljesen letarolta a mezők egy részét, — úgy mint egykor Miczrajimban peszách előtt. Ugyancsak sáskaveszedelemben forgott most Irák Aram Naharaim, Mezopotámia Jegy része és az egész vidék datolyatermelése pusztulásnak indult. A bajt elhárította egy hirtelen támadt szél, mely a Perzsa-öböl felé sodorta a sáskatömeget. Egészen úgy, mint a Tórában olvassuk: »I-ten erős nyugati szelet támasztott, felfogta a sáskát és a tengerbe dugta be.«

— **Akik 3 szédert ültek.** Ugy mondjuk el, ahogy egy miskolci ismerősünk beszélt. Az eset színhelye: egy egyesületi templom; ideje: szombat erev peszách reggel fél kilenc. A templomban senki sincs már, az emberek korán imádkoztak, hiszen kilenc órák már nem lehet chomezot enni. A samesz rakosgat s egyet-mást megvizsgál. Egyszerre belép egy egyesületi tag. Körülnéz s beszédbe elegyedik a sámisszal. — Mikor fekiüdt le tegnap? — kérdi tőle. Amire a samesz gyanútlanul mondja: — Fél tizkor. Erre a baalbósz: — No, maga gyorsan csinálja, nálunk éjfélig tartott... A sámissz csodálkozva néz a beszélőre, amire az észreveszi magát és bizonytalanul kérdi: »Tulajdonképen miért nem jötték még imádkozni.« Amikor barátunk meghallja a sámissz felvilágosítását, se szó, se beszéd, egyszerre elrohan... Alattól fogva többen voltak, akik már péntek este tartották a szédert. Hihetetlen.

— **A bün fertőjéből.** A napokban zajlott le Genfben a leány- és asszony-kereskedelem leküzdésére alakult bizottság gyűlése. A bizottság intenzíven foglalkozott azzal a veszedelemmel, amely azokat a zsidó nőket fenyegeti, akik csupán vallásilag esküdtek meg és házasságukat a polgári hatóságok nem ismerik el. Avril de Saint-Croix asszony számos esetre mutat rá, amikor zsidó asszonykereskedők több zsidó nővel kötöttek vallási házasságot, hogy azután magukkal cipelhessék és eladhassák őket. Cohen a zsidó delegátus ismertette a bizottság

előtt a zsidó vallás házassági törvényeit és hangsúlyozta, hogy a visszaélések száma távolról sem olyan nagy, mint ahogy a delegátusok ezt feltüntették. A zsidó társadalom maga keresi az utat, hogy az ilyen áldozatokat kiragadhassa a nőkereskedők kezéből. Többnyire a kisvárosok nyomorban sanyalódó zsidó leányairól van szó, akik a szegénység gettójából ki akarnak szabadulni és a félrevezetés áldozataivá lesznek. Az egyedüli és legjobb kiút, hogy Európa országaiban az egyházilag kötött házasságokat a polgári egybekelésű tegeyk függővé.

— **Halálesetek.** Niszán 6-án elhalálozott Rajkán a vallásosságáról és jótékonyágáról ismert Lövin Samuné urnó 57 éves korában. A temetésén a kerület főrabbiája, Snyders Bernát győri főrabbi és az elhunytak egy unokaöccse, Hartstein Ábrahám (Győr) beszélt.

Sajtgyártmányai kiváló-
ságáról ismert és híres

Stauffer és Fiai

cég

Répcelak-Sopron

megkezdte ארטה כשר gyártmányai
szállítását és ajánli:

- Ia. orth. kóser „Neser“ emmentali dobozsajt (6 adag)
- Ia. ort. kóser emmentali felvágva (szalagvágás)
- Ia. orth. kóser block-ementali staniolban, 1 kg. sulyban
- Ia. trappista sajt cca. 1.20 kg. sulyban

Több közismert orth. főrabbi által kiállított hechsér minden küldeményhez mellékelve.

Kérjen árajánlatot!

Képviselőt minden nagyobb városban.

tek. A megboldogult a dunántuli orthodoxia egyik hírneves tagjának, a sárvári Reb Twel Schwarznak volt leánya. Elhunyt a előkelő családot borított gyászba. Schwarz Izidor, a győri hitközség jeles elnöke nővérét gyászolja benne.

Tiszafüredről jelentik: Weisz Gáspárné, szül. Blau Mária Chajl-hámajéd 3-ik napján jobblétre szenderült.

— **A nyiregyházi bészhámidros** tisztújítása: I. gondnok Stern József, II. gondnok: Heller Lázár, pénztárnok: Grünberger Sámuel, ellenőr: Hönig Jenő, tb. jegyző: Eisenberg Izidor. Választmányi tagok: Weinberger Jónás, Heller Mór, Kupferstein Herman és Schatten Jónás.

— **Ezer árva gyermek felsegélyezése.** A háboru utáni időben különösen időszerű és égető lett az árvák ügye, oly sokat szenvedett országban mint Bukovina. Hogy milyen sok a teendő e téren, arról fogalmat alkothatunk magunknak, ha elolvassuk a Joint 10 éves bukovinai működéséről szóló beszámolót. A Joint 1014 árvát vett gondozása alá az elmúlt évtizedben s közülük ezret iparra nevelt s kenyérkeresővé tett. Az árvák segélyezésének összege 13 millió leit tett ki. Hogy ez a grandiózus jótékonykodás a zsidó vallásosság szempontjából mennyi értéket képvisel, azaz, vajon igyekeztek-e az árvákból vallásos zsidókat is nevelni, nemcsak az életben elhelyezkedésre alkalmas embereket, azt nem tudjuk.

— **A váci jesiva szemeszternyitása.** Ijor hó elején megkezdődik a váci jesiván a tanulás Silberstein Dávid rabbi vezetésével. A menza ugyancsak rajs-chajdeskor nyílik meg. A tananyag: Gitin (fősiür), Chülin (második siür), Éruvin (melléksiür), Jajre Déo (Hilchajsz Teréfajsz), Ajrách Chajjim (Hilchajsz Sábosz).

— **A balassagyarmati hitközség f. hó 16-án** megtartott tisztújító közgyűlésének eredménye: Jónás Emil elnök, Klein Andor és Weisz Miksa alelnökök, Haas Lajos és Gansel Ernő előljárók, Federer Salamon és Ungár Salamon templongondnokok, Bodor Samu pénztárnok, Klein Dávid gazda. Képviselőtestületi tagok: Aronovics József, Berczeller Miksa, Fischer Géza, id. Haas Gyula, Hirschfeld Jenő, Kondor Ármán, Lázár Mihály, Rubinstein Károly, Schwarz Áron, id. Weisz Ármán stb.

Kellemetlen hajszálak garantált, végleges és gyors kiirtása

a legújabb kezeléssel. Szeplő, pattanás és mindennemű szépséghibák kezelése. Szépségápoló szerek. — Quarc-fény. — Speciális hajfestés.

Művészi paróák készítése!

Schadek Antal kozmetikai és női fodrász műtermében, Budapest, IV., Váci ucca 9. Főemelet, (Corso-mozi ház.) — Telefon: A. 875-16.

Palkányt, egeret, mezei egeret csak „RATINOL”, sváb-bogart, csótányt, rusznit, hangyát „RUSSIN” irt gyökeresen! Más állatra, emberre veszélytelen! Napiárban szállítja: **Ratnol Laboratorium Budapest, Murányi ucca 36.**

— **Krámer Jakab z. c. l.** Paksról írják nekünk: Hitközségünk fiatalabb tagjainak egyik legjobbika hagyta el a földi létküzdélem színterét. Krámer Jakab, a Krámer Salamon cég beltagja, nincs többé az élők sorában. 59 éves korában szólította el a sors kifürkészhetetlen akarata Niszon 12-én a nemes báál czedokót, szegények istápolóját, szűkölködők gondviselőjét. Házában külön szobát bocsátott rendelkezésre bochereknek és átutazó szegények részére egy u. n. „hachnosasz ajrchim” szobát rendezett be. A megholdogultat, ki a patricius Chaszam Szajfer-család leszármazottja, előkelő kiterjedt rokonság gyászolja; hitvese és 3 apró gyermeke siratja. A Chevra Kadisa, mely intézménynél nagy érdemeket szerzett, diszjirhelyben helyezte örök nyugalomra, pénteken, Niszon 15-án, az egész község részvétele mellett. Nyugodjék békében. **הנציח**

— **A nyiregyházi orth. hitközség** Chajlhamajédkor tartotta meg rendezévi tisztújító közgyűlést, elnökválasztás kivételével, mely csak egyszer 3 évben van. Az eredmény: Alelnök Rosenwasser Adolf, pénztáros: Schatten Jakab, ellenőr: Farkas Antal, gondnokok: Blau Mór, Schreiber Sámuel, tanácsosok: Heller Mór, Freund Zsigmond, Lefkovits Zsigmond. Képviselőtestületi tagok: Friedmann Miksa, Friedmann Kálmán, Friedmann Henrik, Frankfurt Sámuel, Fisch Mór, Höngig Jenő, Kupferstein Herman, Lieber Lázár, Leimsieder Jakab, Reiner Béni, Weisz Jakab és Weisz Samu.

— **A hajdunánási Tiferesz Bachurim** Peszách második napján jól sikerült szijüm ünnepélyt rendezett Peszochim traktátusra. Gottdiener Géza előadó tartotta meg a bádrón-áloch, eloquens chárifusz és mágidusz beszéd keretében. Baumann Miksa rendező kiérdemelte a nagyszámban megjelent közönség dicséretét. Az egyesület másnap tartott tisztújító gyűlésnek eredménye: elnök Glücklich Béla, alelnök Herbszt Ferenc, gondnokok: Gottdiener

Géza és Klein Jenő, titkár: Bunzel Sándor, pénztárnok Spitzer Menyhért, ellenőr Glücklich Gyula. Választmányi tagok: Baumann Miksa, Friedländer Samu, Frisch Herman, Kupferstein Armin, Sáfár Lajos, Glücklich Izsák, Cziment Adolf, Heller Béla, Hornstein Jenő, Biermann Adolf.

— **A temesvár-gyárvárosi orth. hitközség** f. hó 15-én tartotta részleges tisztújító közgyűlést. Gondnokok leitek: Krieger Efraim és Schwimmer Henrik; pénztárnok: Frid Ignác; ellenőr: Pinkesz Dezső; gazda: Schiller József. A választmány tagjai: Abrahámsohn Nándor, Schönbrunn Jakab, Hoch József, Wiesel Léb, Singer Hermann, Reich Naftali, id. Grünberger Hermann, Schlesinger Márk, Teszler Ignác, Kaufteil Vilmos, Feldmann Manó, Abrahámsohn Leo, Vogel Bernát, Nádl Hermann, Rosenbergs Jakab, Simon Becalel, Stern Márk.

100 éves zsidó halála. Székesfehérvárról jelentik: Szerdán meghalt a város legöregebb embere, Fuchs Bernát volt kereskedő, aki nemrég töltötte be életének századik esztendejét. Az öreg ur a legteljesebb egészségnek örvendett, naponta elvégezte sétáját, még a legutolsó napokban is. Tegnap gyengének érezte magát és ágyban maradt. Este eszedesen elaludt örökre.

— **Egyesületi jubileum Dunaszerdahelyen.** Tíz évvel ezelőtt határozta el egy csoport lelkes zsidó ifjú Dunaszerdahelyen egy gyermekfelruházó egyesület létesítését. A felvetett gondolat testet öltött és az egyesület „Malbis Arümim” néven immár egy évtizeden át igen nemes munkát végez és 10 év alatt 1328 gyermeket ruházott fel. Kezdte az első évben 65-tel, amely szám az elmúlt évben 169-re emelkedett. Minderről részletesen tájékoztat az egyesület által kiadott jubileumi beszámoló. Az egyesület buzgóbb tagjai: Herzfeld Mihály, Goldstein Aurél, Paskusz Jakab, Stern Miksa, Fischer Aron, Breuer Sándor, Fleischmann Ignác, Mendelsohn Jónás, Rosenbaum Miklós, Fischer Bernát, Weisz Artur, Weisz Dávid, Wosner Árpád stb.

— **A s. a. ujhelyi jesiván** f. hó 29-én kezdődik a nyári szemeszter Dick Herman rabbi és Ausländer Lázár előadó vezetésével. A jesivát látogatni szándékozó növendékek mielőbb jelentkezzenek, hogy ellátásukról idejében intézkedés történhessen.

— **A gesztelyi chevra kadisa** peszách utolsó napján szijümünnepélyt rendezett. Fuchs Emánuel gondnok, a jeles biharkeresztési főrabbi atyja fejezte be „Bovo Kamo” traktátusát. A „hadron aloch” után felszólt szellemesen Klein Izidor hitk. kántor, majd Klein Mózes a budapesti „Torasz Chajim” kántora beszélt.

— **Jótékonyág.** Nyiregyháza-ról jelenti tudósítónk: A hitközségünkben alakult „Szombati Akció Bizottság” iszrü chág reggelen nagy mennyiségű ingyenkenyerrel osztott szét a szegények között.

— **A salgótarjáni jesiva közlése.** A most meginduló nyári szemeszter tananyaga: *Gitin* siür; Kszübesz neben siür: Jajre Déo hilchosz schito; Ajrách Chájim 120-tól.

— **Az ujhelyi chevra kadisa** választása: Silberstein Mór elnök, Grad Adolf pénztáros, Koppel Ferenc ellenőr.

— **A kisvárdai Tiferesz Bachurim** tisztújítása: Keszenbaum Márkus háznagy, Lefkovics Gyula pénztáros, Schwarcz Miklós ellenőr, Pollák Emánuel titkár. Kahan Dezső könyvtáros; Biederman Sándor, Braun Lajos, Klein Lajos, Klein Jenő, Klein József, Friedmann Aron, Eisner H. választmányi tagok.

— **A földesi orth. hitközség** tisztújítása során megválasztottak: Berger Zoltán malomtulajdonos elnök; Grosz Sámuel, Reichmann Ignác alelnökök; Holländer Mózes, Léb Ferenc gondnokok; Weinberger Lipót, Feldmann Ede, Nyul Emánuel, Leitner Péter, Goldberger Endre előjárók; Ungár József pénztárnok.

— **A munkácsi főrabbi palesztinai utazása.** Mint a Zsidó Ujság már megírta, a munkácsi főrabbi Niszon 29-én indul négy hetes tartózkodásra Palesztinába. Több hívó csatlakozott hozzá. A jesivát távollétében Schlüssel és Schreiber főrabbi, a hitközség dájónjai fogják vezetni.

Aki gyermekét Pozsonyba akarja küldeni a jövő szemeszterre JESIVO KETÁNO-ba stb. és szigorúan orthodox penzióba öhajta adni, az forduljon bizalommal „Jobb család” jelgére a kiadóba. Gondos felügyelet és korrepe-tió. Egészséges lakás.

Családi hírek

Komin Zelma Deustchkrentz (Burgentland), **Gescheit Jenő** Salgótarján, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Herr Benó Judenfreund (David) Budapest und **Fraulein Rosa Wernikoff Bologna** (Italien) zeigen sich als verlobte. (Statt jeder besonderen Anzeige.)

Bráver Belluskát (Balatonboglár) **eljegyezte Trebitsch Ödön** (Szombathely-Pápa). Minden külön értesítés helyett.

Kohn Gizella és Fuchs Dezső gabonakereskedő, **Bonyhád, jegyesek** (Minden külön értesítés helyett.)

Margittai Herman leányát **Margitkát, Derecske, eljegyezte Deutsch Péter, Hajdunánás.**

Eckfeld Irénkét, Lekérről eljegyezte Löwy Adolf az ipolysági „Tiferesz Bachurim” ellenőre.

Kohn Szerénkét eljegyezte Salamon Béla Ipolyságon.

Löwy Adolf és Salamon Béla uraknak **eljegyzéseikhez szívélyes mazeltovt kíván az**

Ipolysági Tiferesz Bachurim Egyesület Szerkesztői **üzenetek**

F. E. 1.) **A szombati rádió ügyében forduljon Weisz Izrael rabbihoz, Budapest, Kertész-utca 27; illetve rendelje meg „Chajk Jiszroel” c. művét 3 pengő előzetes beküldésével. A nevezett könyv felvilágosítja majd Önt az összes idevágó tudnivalókról. Mi a lap hasábjain elvből nem adunk ezen kérdésre felvilágosítást. 2.) Hirdetést nem kapjuk meg. 3.) Igen. — Báránd: Király-u. 36.**

— **Gégény: Szegénységbi bizonyítvány alapján váltott kedvezményes utyelre ingyenes csehszlovák vizumot szerezhet. Román és jugoszláv vizumoknál ez a kedvezmény nem áll fenn.**

Jesiva Győrött.

Általános kívánságnak engedve elhatároztuk, hogy jobb böcher részére egy (kisebb) jesivát létesítsünk főrabbi urunk személyes vezetése alatt. Jönni akarók ebbeli szándékukat alant címe jelen'sék be: **Gross Dániel Győr Arany János-u. 3.** Szemeszter kezdete liat 6.

SÍRKÖVEK minden kivételben legolcsóbb gyárláron **Schreiber Jakab** villanyerőre barenészett sírköztemében **Debrecen, Hunyadi-utca 14.**

Zsidó néplegendák

A prágai gettón — így tartja a hagyomány — egyszer az üldözések nehéz idejében a papok egyházi körmenetet rendeztek, hogy a nyakas zsidókat az ünnepi pompával elkábitás és hajlékonygyá tegyék a kereszténység felvételére. Egyszer csak az egyik ház tetejéről egy kanna víz csurgott le az alatt haladó körmenetre. A processzió dühöngő szitkokkal szétszóródott, a zsidók fejét követelte a szentségtelen merényletért, egy részük benyomult a házba is, hogy az elvetemült tetteit felelősségre vonja.

A prágai zsidó házak teteje lapos volt és fönt a tetőn, a szűk uccák gyér napsugarától melengetve virágok nyiltak. A tömeg, amely vérre szomjuhozott, a ház tetején egy zsidó legényt talált. Gyönyörű, izmos termetű, tüzes, fekete szemű fiu volt. Útlegek, szidalmak középpette törték rá és a püspök elé vitték. A püspök maga elé hívatta a prágai zsidók fejét, előjáróit s megkérdezte tőlük, ki ez az ember? De a zsidók nem ismerték. Sohasem látták. Ki lehetett mégis?

Most a legényt fogták kérdőre. Szilárdan állta a kínzást, a gúnyolást, a köpködést. Azt mondta, hogy látta, már elszáradtak a virágok és ezért ment föl a tetőre egy kanna tiszta vízzel, hogy megöntözze a virágokat. A kanna véletlenül kilocsant, de nem akaratból tette.

A dühöngő tömeg nem hallgatta meg az ifju védekezését, hanem ott, a kihallgatás alatt rátört és agyonütötte. Holttestét pedig a Moldvába dobták, mondván, hogy ott »ihatik vízet kedvére.«

A szép ifju hullája azonban sohasem került elő. A prágai zsidók azt rebesgették, hogy Eljohü hanóvi egy idegen ifju képében maga áldozta fel magát, hogy az annyit szenvedett prágai zsidóságot ujjab gyilkosságok és fosztogatások elől mentse.

Vagy száz éve, Magyarországon élt egy gazdag gróf, akit végtelen erővel fogott meg a zsidó hit tiszta-

sága, örök, változhatatlan szépsége. A gróf már gyermekkorában, szülei birtokán sokat érintkezett zsidó pajtásokkal, elment iskolájába, megtanulta a héber betűket s mikor felserdült, mindjobban érlelődött meg benne a gondolat: át fog térni a zsidó hitre.

A tervet kigondolni könnyű volt, de nehéz végrehajtani. Akkortájt igen szigorú törvények tiltották meg Magyarországon, hogy valaki a csak tírt zsidó felekezet körébe fölvettesse magát és keservesen lakolt az, aki szembeszállt az állam kemény parancsaival. Am a gróf nem engedett. Végigjárta az egész országot, bekopogtatott a legkisebb zsidó községeknél is, de hiába! Senki sem mert dacolni az országos tilalommal.

Végre Győr városába vetődött el. Itt is megismételte kérését, de senki sem mert meghallgatni. A főur pedig nem nyugodott addig, amíg az ősi parancs szerint föl nem vétetik Ábrahám Szövetségébe. És ekkor egy reggel megjelent a templomban egy idegen zsidó, egy magas, vállas szép szál ember, akit azelőtt sohase láttak Győr városában. Ez az ismeretlen ember volt az, aki teljesítette a gróf kérését, de nyomban utána uggy, amint jött, eltávozott.

A hatóságok nesztét vették a dolognak, száz pandurral kurrentálták az ismeretlen zsidót, de hiába, nyoma veszett. A gróf is, meg a győri zsidók is azt hitték, hogy a titokzatos idegen maga Eljehé nóvi volt, aki mindig ott van, valahányszor újszülöttet avatnak föl Ábrahám ösapánk frigyébe.

A Magas-Tátrában egyellen megbízható orth. kóser penzió! Május 1-én nyitom meg **penziómat Tátralomnicon.**

Elsőrendű konyha és kiszolgálás. — Tátralomnic a legszebb és legforgalmasabb hely a Magas Tátrában. Vilamos és vasút közlekedés Poprádról.

— Egész éven át nyitva. —

SCHREIBER MÓR bérlő **Tátralomnic (CSR) Bugsch Villa.** (Ezelőtt Alsótátrafüreden).

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Budapest, Sip utca 10. Hirdetések díja előre fizetendő.

A pásztói orth. izr. hitközség első kánor metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázha ik 40 éven aluli saichet-übjadek mümche, kinek 3 orth. rabbikapacitástól képesítése van, kelleme, hangu, kimondott jó báál ifilo, magyar állampolgár. Fizetés megálapodás szerint. Utiköt-fetik csak a megválasztottnak térítetik meg. Wohl Sándor hitk. elnök.

A fehérgyarmati aut. orth. izr. hitközség elnöksége ezennel pályázatot hirdet egy metsző-kántori állásra. Pályázhatnak mindazon 25—40 éves magyar állampolgárok, akik kiváló שויב מומחה בענין ובעיקר és 3 elismert orth. rabbtól kabolóval és jó, kellemes hanggal rendelkeznek. Akik ezen állást betölteni óhajtják, szíveskedjenek a birtokukban levő kabolókat, eddigi működésüket, valamint ifjukorbeli tanulmányaikat igazoló irataik másolatát alulírott elnökséghez beküldeni. Próbaelőmunkozásra csak a meghívottat bocsátjuk. Fizetés megegyezés szerint. Az állás azonnal betölthető.

Fehérgyarmat, 1930. március 31. Mátyás Adolf hitk. elnök.

2 szobás uccai komfortos lakás

Népszínház-uccában

butorozva albriletbe kiadó.

Telefon: Automata 266—37.

Hölgyek figyelmébe! Pollák Sarolta 25 éve fennálló kozmetikai intézetét Andrássy-ut 38. I. em. a m. t. hölgyközönség szíves figyelmébe ajánljuk. Olvasóinknak fenti cég minden kötelezettség nélkül kozmetikai kérdésben a legmegszébbmőbb felvilágosítással szolgál.

כיה יצא לאור ספר חדש

כנסת ישראל, חלק ששי על פרקי אבות גדסם עם המדרש שמואל ומירוש רשי וזל והוא קובץ גדול מוקטם מכמה מאות ספרים וכו דרושים נפלאים מששים ומסורים נעימים כמעט כל משנה הוא חיבור לפני עצמו וגם הירל המחבר ניי כנסת ישראל דרושות ואגרות נפלאות על חנים ומגנים לכל השנה ודרשות לכל מאורעות החיים. כר מצוה הנוכח הבית והמסד בלשון אשכנזי כיון לדרשנים ומסוימים כחובת המחבר:

Goldmann Izidor rabbi
Oradea (Negyvárad, Románia),
Str. Saguna 19.

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. **Állást keresőknek** szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. **Apróhirdetések felvétele:** Budapest, VII., Sip utca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban választékkal ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

LÖWINGER Sámuel Kaba. Házasságközvetítő. Megbízásokat elfogad.

KERESEK fiamnak oly kimondottan szép özvegyasszonykát, aki fötétlen vallásos, jölkületű, tálmid chóchóm ve-chószid leánya, 40,000 P hozománnyal vagy vagyonnal. Gyermek nem akadály. Illó parti legyen egy 50,000 pengővel rendelkező 30 éves nagykereskedő, özvegyemberhez. Sádchent elfogadok, de nem díjazok. Adatokat teljes címmel, nem burkolta, kérek. »Titoktartó bentajró» jelígeré »Zsidó Ujság»-hoz.

FIVÉREM, nagyobb kereskedelmi és ipari vállalat tulajdonosa, nősilne. Keres kimondottan szép és vallásos, 30 éven aluli leányt, 25 ezer pengő hozományra reflektál. Levelek »Szimpátikus család» jelígeré a kiadóba kéretnek.

MEGNÖSÜLNE, vagy benősülne szigoruan vallásos családba 24 éves, minden információit kibíró, vidéki napilap szerkesztője. »Lagbeómere» jelígeré leveleket a kiadóhivatal továbbít.

VALLÁSOS BÓCHERT, keresek 2 gyermekemhez ivri-tól gemöre-ig való tanításra, ki szabad idejében fűszerüzletemben segédkeze. Ajánlatokat eddigi működés és igény megjelölésével kérek. Krausz Sándor Edelény.

FIATAL orth. fűszerességéd állást keres. Csak vidéken, Neustadt S. címén Widder Armin, Celdömölk.

SZÜKSÉGEM van május 1-re egy ügyes segédre, ki a festékszakmában teljesen jártas. Ajánlatok: Rauchwenger Jenő Salgótarján, címre küldendők.

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánljuk magányos urhoz hosszú bizonyítványval Stern, Izabella-u. 12 fszt. 3.

JÓ HÁZBÓL való, szigoruan vallásos leány, vagy fiatal özvegyasszony, ki kézimunkát is tud végezni, szakácsnének azonnalra felvételik. Stark Hermann, Berettyóújfalú.

PERFEKT szakácsnő kerestetik 40 évnél nem idősebb, hosszú bizonyítványval, előkelő uriházba. Leveleket »Jó fizetés» jelígeré kérem, Schwarz hirdetőjébe, Andrássy-ut 7.

JOBB CSALÁDBÓL való vallásos fiatalember, volt talmudista, aki utóbbi időben mint házitanító működött, egyben üzleti munkát is végzett, állást keres, gazdához is elmenne. Igénye teljes ellátás és szerény fizetés. »Szorgalmas és megbízható 22» jelígeré a kiadóba.

GYMNAZIUMOT végzett, talmudban jártas 22 éves fiu, bármily állást vállalna, orth kóser ellátásért, szerény díjazás mellett. Esetleg falura is megy. Megkereséseket kér Weiszmann Imre, Makó.

SZAKKÉPZETT asztalossegéd helyben vagy vidékre ajánlkozik. Cím: Király-u. 21. II. em. 42.

14 ÉVES orthodox fiu elmenne vidékre könnyű szakmára tanulónak, teljes ellátásért. Cím a kiadóban.

PAMUTTAL átszótt faredőnyeink eladására agilis ügynököket keresünk Szövöde, Balkány.

TALMUDISTA ajánlkozik melamednek, esetleg házitanitónak chümisrási és gemöre tajszeasz oktatására. Üzletbe is segédkezhetik. »Bócher» jelígeré.

PEKSÉG 1 kemencével, május 1-re bérbé adó vagy fele haszonra átadó, egy oly izr. szombattartó szak-képzett embernek, ki a szakmáját kifogástalanul érti. Oly egyén, kinek berendezése is van, előnyben részesül. Bővebb felvilágosítást ad: Glatler Salamon, Ásvány, Győr m.

TANONCNAK vidéki orth. házba ajánlkozik 4 polgárit végzett fiu. Szabóságra, esetleg más szakmába. »Tanonc» jelígeré.

KITŰNŐ orth. házikoszt, teljes ellátás is kapható, átutazóknak éjjeli szállás, Blau, VII. Dob utca 32., II. em. 2.

NAGY talmid-chóchóm melamed állást keres. »Szerény» jelígeré.

TERMÉNYKERESKEDŐ, aki jobb napokat látott, állást keres. »Többoldalú» jelígeré.

KÉT szorgalmas, szolid, gemöre tajszeasz-fiu elsőrangú Talmudtóránknak ingyenes élelmézzést kaphat. — Jungreisz főrabbi, Nógrádbercel.

Felelősszerkesztő és kiadóulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Hoffmann és Társa könyvnyomda,
VI., Próféta-u. 7.

Budapest, 1930. május 2
5690. líjor 4

40 fillér

VI. évfolyam 18. sz.

אללגעמיינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: 1.425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

A Központi Bizottság választása előtt

A magyar orthodoxia országos szervezetének a múlt hónapokban megválasztott országos képviselő-sége, u. n. százas bizottsága, jövő hét keddjén összegyűlekeznek, hogy megválassza a tizenötös bizottságnak nevezett Központi Bizottságot, amely az orthodox szervezet legfelsőbb testülete. Világi vezetők és szellemi irányítók, érdekes laikusok s kiváló rabbik foglalja ez a bizottsági keret. Az orthodoxia számára különösen értékes és teszi ezt a testületet az a körülmény, hogy a rabbibizottság tagjainak engedélye nélkül semmiféle, a vallásossággal bármilyen módon összefüggő határozat nem hozható. Megnyugtató érzés tehát számunkra, hogy a bibliai királynak a bölcsök gyűlekezetéről szóló mondanása a legteljesebb mértékben megvalósul: »kadorvajnajsz üchemászmerajsz netüim — olyanok mint az irányító őszitőkék, mint a szilárdan beütött szögek». A midrás e hasonlatban az igazi zsidó testület vezetőinek szellemét látja kifejezve; irányítják s őszitőkélik a közösséget és a zsidó hagyományba szögezik le magukat. De ez a leszőgezés nem a kényszeren alapul, hanem hasonló a fának begyökerezett veltáéhoz (»keilonajsz netüim»), amely élő talajból szivja életnedvét. A rabbibizottság tekintélye nem külső hatalmából folyik — külvilági politikai értelemben a zsidó közösségen belüli hierarchiáról nem lehet szó — hanem a Tóra örök életet jelentő szent talajából virágzik ki. Biztosak lehetünk tehát benne, hogy a most őrhelyeikre (kemismorajsz) állított férfiak ugy öröködnék a vallás szentélyében, mint egykoron a jeruzsálemi szentélyben a kajhénok papi őrváltásai (mismorajsz kehüno).

Bármennyire is el vagyunk telve a tudattól, hogy vallási érdekeinket a Központi Bizottság s az Iroda elnöksége a legjobb meggyőződésük s örök értékeket kezelőkhöz méltó legkifogástalanabb felelősségérzettel védik, mégis szükségesnek tartjuk az orthodoxia érdekében a bizottság megválasztásának fontosságát állandóan kidomborítani. Hitünk szerint az orthodox zsidó közvélemény előtt minden adandó alkalmal hangsúlyozni kell, milyen fontos erkölcsi érdek, hogy a zsidó közösség élénk figyelemmel kísérje szervezeti fórumainak működését.

Mert minden közösségi szerv el-sorvad, ha nem gyökeredzik a nép széles rétegében és ezért nem szabad az intézmény és az élet közötti összefüggő fonalat eltépni. A héber nyelv a fonalat és a reményt ugyanavval a szóval (tikvo) fejezi ki. Ez a mi esetünkben szimbolikus és azt jelenti, hogy szervezetünk jövője úgy van a legjobban biztosítva, ha a hívek széles rétegével való összefüggés fonala megmarad. A virágzó európai államokban látjuk azért a törekvést, hogy mindenkit belevonjanak a közszel való együttérzés körébe. Fejlődni akaró államokban nincsenek egyáltalában elragadtaiva olyan polgároktól, akik a kényelmes szürkeséget vagy az elvtelenséget emelik elvve azal, hogy: ők nem politizálnak. Ugyanez áll a mi orthodox közösségünkre. Százzámra lehetne erre a kormányzati elvre a talmud és a midrás irodalmából a közösség élete iránti szeretetről s a klal érdekei előmozdításáról szóló bölcs mondasokat s irányításokat felhozni. De ezek helyett emlékeztessünk arra, amit a magyar kultuszminiszter e héten a

Stockholmban tartott előadásában mondott a magyar sorsról. Azt hangoztatta, hogy a történet folyamán Magyarország »politikai s gazdasági nyomorát a szellem fegyverével igyekezett elviselhetővé tenni». Nem áll-e ez a zsidóság történetére, amelynek összegzése valóban az: »veén sijnjű rák hátajró házajs — nem maradt meg nekünk semmi más, mint a mi szent Tanunk».

Ehez az igazsághoz a mai nehézhöz gazdasági viszonyainkban is kell ragaszkodnunk. A szellem fegyverével kell nekünk megerősödnünk. A Központi Bizottság méltó tagja csak az lesz, aki tudja, hogy a szellem, amelyről itt szó lehet, csak a Tóra és a miczvó szelleme lehet.

Hogy e tekintetben még sok a tennivaló, mutatja a következő eset: Egy tisztántuli nagy orthodox hitközség területén autóbaleset sajnálatos áldozatává lett egy tekintélyes ur, a hitközség egykori elnöke. Az értele való gyász kifejezése nem lehetett zavartalan, mert az autóbaleset — peszách első napján történt.

Az ex-elnök ünnepen autózott... Nem kellene-e az orthodox hitközségek vezetőit jobban megválogatni s nem kellene a szombat megszegőit kizárni a vezetésből? Még ha ez a rendszabály talán anyagi veszéllyel is járna!

A szellem fegyvereihez tartozik a tóratarulás. E tekintetben össze kell fognunk.

Mindent meg kell tennünk a jesivák fenntartásáért.

Gondoljunk arra, hogy a jesivákat támogató országos egyesület, a Tomché Jesivósz, összeomlik, ha nem sietünk segítségére. A Központi Bizottságnak kell e tekintetben a zsidóság lelkiismeretét állandóan ébrentartani. Mélységes